

Pitkyn

3/2009

U
=
=
=



www.kayttoauto.fi

Tuotoksille P
suurimpaan liikek
Yli 200 erikoisliike
Vain
10 minuuttia
Tampereelta
ideapark
Katso tapahtumat ja tarjoukset: www.ideapark



Pirkanmaan tietojenkäsittely-yhdistys

Pitky ry

www.pitky.fi

Pitky on Tietotekniikan liitto ry:n Pirkanmaan jäsenyhdistys. Pitkyn toimii ICT-alan parissa työskentelevien yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen yhdyssiteenä Pirkanmaan alueella ja tukee näiden yhteisiä pyrkimyksiä. Pitky järjestää jäsentapahtumia ja koulutusta sekä yksityisille että yhteisöjäsenilleen.

Edu:

- Oikeus osallistua Pitkyn jäsentapahtumiin
- Kontakteja ja verkostoitumista niin Pirkanmaalla kuin kansallisesti ja kansainvälisesti.
- Lehtipaketti jäsenyysvaihtoehdosta riippuen
- Pitkyn Piiri
- Tietotekniikan liiton jäsenedut

www.ttlry.fi

Liittyminen ja jäsentietojen muutokset:

Pitkyn jäseneksi voi liittyä Tietotekniikan liiton portaalin kautta www.ttlry.fi

Jäsenmaksut 2009:

Henkilöjäsen	kaksi lehteä	84€
Henkilöjäsen	yksi lehti	63€
Jäsenyys ilman lehtiä		49€

Opiskelijoille ja senioreille erikoishinnat.

Tarkemmin myös yhteisöjäsenen eduista ja hinnoista: http://www.ttlry.fi/jasenille/jasenmaksut_vuonna_2009/

Hallitus 2009

Puheenjohtaja

Saul Wiinamäki
puheenjohtaja@pitky.fi

Toiminnanjohtaja

Ilpo Tolvanen
toiminnanjohtaja@pitky.fi

Hallitus

hallitus@pitky.fi
Marko Luomanaho
Tero Ahtee
Heli Helminen
Turkka Näppilä
Aki Pitkälä
Jouni Mykkänen

Pirkanmaan tietojenkäsittely-yhdistyksen jäsenlehti

Levikki: Painos 1200 kpl

Jakelu:

1200 ITC-alan ammattilaista
30 yritystä

Seuravat numerot:

	Aineistopäivä:	Julkaisupäivä:
Numero 4/2009	19.11.	2.12.

Ilmoitushinnat:

1/1 sivu, mv 300 euroa
1/1 sivu 4-väri lisämaksu 150 euroa
(jäsenille mv 200 euroa)
½ sivu mv 200 euroa
(jäsenille mv 150 euroa)

Päätoimittaja: Ilpo Tolvanen

Yhteydenotot: piiri@pitky.fi

Postiosoite: Pitky ry, PL 213, 33101 Tampere

Taitto: Harri Nurmio, TAKK

Painatus: Kopio Niini Finland Oy, Cityoffset

Kansikuva Pitky GP:stä: Aki Pitkälä

Ohjeita Pitkyn piirin kirjoittajille

Kun kirjoitat Pitkyn piiriin, tuota aineistoa, joka on vaivatonta sijoittaa julkaisuohjelmaan. Kiinnitä myös huomiota tekstin luettavuuteen:

- **Lähetä aina kuvat ja teksti erillisinä tiedostoina, älä upota kuvia tekstidokumenttiin.** Kuvatestit voit kirjoittaa tekstin loppuun. Muista mainita kuvatiedoston nimi, jota teksti koskee.
- Kirjoita tekijän nimi jutun loppuun.
- Kuvissa pitää olla riittävästi pikseleitä. (Kahden palstan kuvaan noin 1650x1240 pikseliä). Kuvaruutukaappaus riittää vain pienehköön kuvaan.
- Kirjoita sujuvaa tekstiä: tiiviisti, mutta älä tyypistä kaikkea tekstiä luetteloiksi ja lyhenteiksi.

- Jaa pitkä juttu osiin väliotsikoilla.
- Älä muotoile tekstiä. Lihavointeja ja kursivointeja voit käyttää, jos ne ovat tarpeen. Älä kirjoita otsikoita tai muita tekstejä isoilla kirjaimilla, paitsi lyhenteissä yms., jotka on tapana aina kirjoittaa isoilla kirjaimilla.
- **Älä jätä tekstiin tyhjiä rivejä.** Pelkkä kappaleenvaihto kappeleiden välissä riittää.
- Kirjoita selkeää ja yksinkertaista kieltä, ammattitermejä ja sivistyssanoja vain silloin kun ne ovat tarpeen.

Hauskoja kirjoitushetkiä!

Harri Nurmio
Pitkyn piirin taittaja

Päätoimittajalta

Syksy lähti käyntiin kuin varkein Projektipäivillä. Päivät koostuivat kahdesta eri tapahtumasta: Projektiopetuspäivästä ja Projektinhallintapäivästä. Projektiopetuspäivillä oli odotetusti projektiopettajia kohtuullisen vähän, niinpä päivien sisältö ja tulevaisuus aiheutti pohdintaa. Projektinhallintapäivä veti perinteisen tavan mukaan salin täyteen, mutta siinäkin hieman näkyi kesäloman läheisyys. Useille tämä oli ensimmäinen työviikko kaikkine kiireineen. Toisaalta päivä oli



hyvä avaus syystyölle, sillä esiintyjät toivat laajan kokemuksensa kautta erilaisia näkökulmia projektinhallintaan ja päivät päätti alan guru vauhdikkaalla esityksellä, jossa kuitenkin palattiin maan pinnalle ja Jim Coplien selvitti millaisiin tehtäviin Lean ja Agile soveltuvat. "Cope" lupasi jatkaa

keskusteluja sopivassa pubissa tai saunassa, sillä kone lähti vasta seuraavana aamuna.

Samalla viikolle oli sattunut vielä Pitkyn makumatkailta, jonka oli tarkoitus avata syksy kevyellä yhdessäololla, mutta se ilmoittautuneiden vähyyden vuoksi siirrettiin syyskokouksen yhteyteen. Hallituksen kokouksessa totesimme, että tapahtumia ei kannata järjestää kesä-elokuussa, sillä ihmisillä on niin paljon muita kiireitä. Ehkä kuitenkin projektinhallinta ja... Kattellaan ja kuunnellaan.

Lehdentekokin meinasi yllättää. Hyvissä ajoin keväällä olin sopinut erinäisistä jutuista, joita ei sitten tullutkaan. Muutama maili yhteistyökumppaneille ja erinäisiä muistutuksia, niin juttuja löytyi – Kiitos. Ja anteeks, sillä nyt on juttuja niin paljon, että kaikki eivät mahdu tähän lehteen. Seuraavaan sitten. Lehteen saatiin mielenkiintoinen haastattelu ja koko joukko stipendijuttuja merkiksi siitä, että keväällä ovat oppilaat (ja opettajat) tehneet hyvää työtä.

Eiköhän se talvi tästä tule. Käykääpä www.pitky.fi katselemassa ilmoittautumassa. Kattellaan

Tapahtumat 2009

Lisätietoja ja ilmoittautuminen www.pitky.fi.

Pitky GOLF, ti 15.9 klo 17:00

Golfia lajiin tutustujille. Hiisi Golfin kentällä Lempäälässä. Tilaisuus on tarkoitettu golfia vähän pelanneille tai aiemmin pelaamattomille ja siihen kuuluu perusopastus puttauksessa, bunkkeri/pitch-lyönneissä sekä perusswingissä.

Agile - ketterä testaus seminaari to 24.9. klo 14-17

TAKK, Tampereen valtatie 15, Ika-462

Yhteistyössä Pitky ja Testaus-osy. Sponsoreina TAKK ja Pasaati Consulting.

Seminaari nostaa esille asioita, ongelmia, sudenkuoppia, sokeita pisteitä ja uusia mahdollisuuksia, joita myöhemmin tutkimme tarkemmin pidemmän workshopin merkeissä.

Päivän perusteena ovat Scrumin kaltaiset projektimallit, mutta niiden puitteissa katselemme asioita laajalti - testaajan roolia, siirtymistä uusiin toimintamalleihin, raportointia ja seuranta, erilaisten ajattelumallien yhteensovittamista, uskoja ja myyttejä, johtamista, toimintamallien skaalautumista, tuotehallintaa jne.

SEPA neljästä näkökulmasta - aamubrunssi, ke 30.9. klo 8.30 – 12.00

Sampo Pankin konttori Hämeenkatu 9. Aamupalan tarjoaa Sampo Pankki.

Single Euro Payments Area eli SEPA:n maksatuspalvelut ovat käynnistyneet 31 Euroopan maassa. Siirtymäaikaa on ensi vuoden loppuun. On tärkeää, että tietohallinto on SEPA-asioissa ajan tasalla. Organisaation maksuliikenne tulee riippumaan SEPasta.

Tule kuulemaan asiantuntijoiden näkemykset.

Näkökulmat:

Pankin – Sampo Pankki

Tilitoimiston – Gylling Accounting

Softatalon – OpusCapita

Projektijohdon – Pasaati Consulting

LOKAKUUSSA mm.

Windows 7 (jatkossa tarkemmin)

SYYSKOKOUS pe 20.11.

Klo 17.30-18.30.

Klo 18.30 – 21.00 Makumatka Göingestä Konstantinopoliin TAKK Tampereen valtatie 15, saunatupa

JOULUKUUSSA

Oliopäivät (jatkossa tarkemmin)

Ohjelmistot ja käyttöjärjestelmät tänään ja huomenna

Koulutusyritykset tietävät hyvin tämän hetken suosituimmat tuotteet, koska niiden koulutusta kysytään. Lisäksi ne kulkevat yleensä sovellusohjelmistojen ja käyttöjärjestelmäversioiden kehityksen kärjessä, sillä niiden tulos riippuu suoraan siitä, että ne osaavat ennakoida tulevaisuuden hitit. Toimittajamme lähti liikkeelle ja selvitti kahden arvostetun ICT-kouluttajayrityksen näkemyksiä. Ohessa KPMG:n Jani Järvensivun ja Tieturin (kursivilla) asiantuntijaryhmän näkemyksiä. Vastaukset haastatteluihin ovat asiantuntijoiden henkilökohtaisia arvioita, eivät välttämättä firman virallisia kantoja.

Mitkä ja miksi ovat tämän hetken kysytyimpiä koulutuksia?

KPMG:n näkökulmasta kysytyimmät ammattilaiskoulutukset liittyvät monesti tavalla tai toisella tietoturvaan, joka on erittäin tärkeä asia myös tiukassa tilanteessa. Ciscon sertifiointiin johtavat koulutukset ovat erityisen tärkeitä ja lisäksi sillä rintamalla on luovassa paljon uutta. Erilaiset tietohallinnon viitekehykset ovat myös pinnalla.

Tieturi näyttää sivuillaan suosituimmat kurssit, jotka painottuvat lähiajan koulutuksiin ja aiheet vaihtelevat laidasta laitaan. TOP 10 vaihtelee jatkuvasti organisaatioiden/yritysten tarpeiden mukaan.

Näkykö taantuma teillä?

Yleinen taloudellinen taantuma on vaikuttanut pienenä koulutusvolyymin laskuna. Isoissa organisaatioissa on ollut suoranaista koulutus-/matkustuskieltoa, jotka hieman näkyvät. Tällöin olemme kouluttaneet asiakaskohtaisesti ja lanseeranneet juuri nyt erilaisia verkkokoulutusmahdollisuuksia. Paljon on kuitenkin sellaista IT-koulutusta, jota ei voi siirtää myöhemmäksi.

Taantuma on vaikuttanut siihen, että avointen kurssien lisäksi asiakkaat kysyvät entistä enemmän täsmäkoulutuksia. Osaamisen kehittäminen on tärkeä kilpailuetu haasteellisinä aikoina. Kaikki liiketoiminta on tänään tietotekniikasta riippuvaista, ja vain jatkuvasti siihen panostavat pysyvät kehityksen kärjessä. Tieturi kouluttaa jatkuvasti myös Oraclen ja Microsoftin järjestelmiä. Molemmat julkaisevat koko ajan uusia sovelluksia ja näin syntyy jatkuvasti uusia kouluttautumistarpeita.

Microsoftin Windows 7 julkaistaan lokakuussa. Koska arvelette yritysten aloittavan päivitykset? Näkykö se koulutusboomina?

Windows 7 puhutaan nyt jo koko ajan ja asiakkailta saatlee lisäkysymyksiä, joten odotukset ovat kovia. Rohkeat pienemmät yritykset aloittavat päivitykset varmasti nopeastikin, kunhan seiskan mukanaan tuo-

mat hyödyt ovat heillä käytännössä nähtävillä. Suuryritykset ja julkinen sektori tulevat varmasti mukaan, kunhan tietoturva yms. Muut tarvittavat seikat on varmistettu heidän omasta näkökannastaan. Päivittämättä jättäminenkin on myös eräänlainen tietoturvariski. Koulutuksia tarvitaan aina. Helpdeskien voimavarat eivät riitä isoihin roll-outteihin ja työkalut pitää olla kunnossa. Se minkälaista ja minkä muotoista koulutusta asiakkaat tarvitsevat onkin sitten jokaisen asiakkaan kohdalla mietittävä erikseen.

Monet yritykset jättivät Windows Vistan väliin, joten työasemabitit ovat niissä todella vanhoja. Windows 7:ään ei tämän vuoksi ole suoraa päivityspolkua vaan migraatio joudutaan tekemään uusasennuksen kautta. Windows Vista kohtasi epäilyjä sovellusten yhteensopivuudesta ja laitetuesta. Microsoft on ottanut opikseen ja tehnyt paljon em. ongelmien poistamiseksi. Ensimmäiset yritykset aloittavat Windows 7 -migraatiot vuodenvaihteen tienoilla. Koska Windows 7 yhdessä palvelinratkaisujen kanssa nostaa merkittävästi yritysten tuottavuutta, menettävät jatkuvasti kilpailuetua. Näitäkin tosin löytyy. Käyttikset varmasti osataan mutta asenteissa ja käytätavoissa on kehittämistä. Windows 7 pitäisikin nähdä käyttöliittymänä palveluihin. Uskomme, että koulutustarvetta on paljonkin - muuallakin kuin yrityksissä. Itse migraatioprojektinkin aiheuttaa suunnittelua, testausta, työkaluja ja toimenpiteitä. Työkaluja ja menetelmiä on runsaasti ja niissä on paljon opiskeltavaa.

Havaintojeni mukaan Server 2008:aankaan ei ole lähdetty suurella ryminällä?

"Ryminä" on kovin suhteellista. Kyllä hyvin monissa paikoissa on jo Aktiivihakemisto ympäristöt päivitetty 2008 tasolle ja uusissa palvelimissa otettu Windows Server 2008 käyttöön, mikäli mikään reunaehto ei ole sitä estänyt. Palvelimia ei yleensä tuotantokäytössä päivitetä, vaan korvataan elinkaaren puitteissa uudella jolloin myös käyttöjärjestelmän päivittyminen uusimpaan versioon tapahtuu.

Palvelinpuoli on siirtynyt hanakammin Windows Server 2008:aan kuin työasemapuoli Windows Vistaan. Windows Server 2008:ssa ja erityisesti sen R2-versiossa alkavat näkyä myös yhteiskunnan trendit: vähempikin voi riittää (käyttöjärjestelmät modularisoituvat, mukaan voi ottaa vain tarvitsemansa), vihreä aate toteutuu kun virtualisointi vähentää laite- ja energiantarvetta jne.

Ekä suurin syy siihen, ettei ryminää vielä kuulu Windows Server 2008:n käyttöönotossa, on vallitseva taloudellinen epävarmuus. Ja varmasti myös VMwaren ja Citrixin vakiintunut asema virtualisointiratkaisujen tuottajana on vähentänyt sekin päivitysmielenkiintoa. Monet odotetut

palvelinvirtualisointiin liittyvät ominaisuudet tulevat Windows Server 2008 :iin vasta R2:n mukana.

Windows 7 asettaa paineita myös palvelininfrale ja sen modernisoinnille, sillä jotkin käyttöjärjestelmän kiehtovista palveluista edellyttävät Windows Server 2008 R2 :ta. Silloin rymisee.

Kuinka yleistä virtualisointi on ja paljonko sillä säästää? Poistavatko Microsoftin uudet virtuaalisointiratkaisut tarpeet erillisille ratkaisuille kuten VMware ja Citrix?

Virtualisointi on varsin yleistä kaikissa suuremmissa ympäristöissä. Raja kulkee jossain kuuden - kahdeksan palvelimen korvilla. Säästöt syntyvät ennen kaikkea järjestelmien ylläpidon helpottumisesta ja laitteisto kustannusten suhteellisesta pienentymisestä; yksi fyysinen laite voi ylläpitää sisällään useita virtuaalisia palvelimia. Microsoftin Hyper-V ja parantuneet terminaali-palvelut poistavat monissa pienissä ja keskisuurissa installaatioissa tarpeen erillisratkaisuihin. Tämä toki edellyttää ympäristöltä sitä, että hieman yksinkertaisemmilla MS-ratkaisuilla tullaan toimeen.

Monessa yrityksessä virtualisointi nähdään pelkkänä palvelinvirtualisointina, jonka tehtävänä on ahtaa vajaa-käyttöiset palvelinohjelmistot samaan rautaan. Säästöjä syntyy ja palvelinhuone vihertää. Virtualisoinnissa on kuitenkin kysymys paljon laajemmasta asiasta: käyttöjärjestelmä ei ole enää kiinni raudassa, sovellukset eivät ole kiinni käyttöjärjestelmässä eikä käyttäjätila ja käyttöliittymä ole välttämättä enää kiinni kaikessa muussa. Virtualisointi vapauttaa kun kulloinkin tarvittavat bitit voidaan toimittaa paikalle eri tahoilta (omalta koneelta, palvelimelta, pilvestä). Virtualisoimalla yritys parantaa dynaamisuuttaan ja ketteryyttään.

Jos palvelinvirtualisointi säästää raudassa ja sähkössä niin sovellusvirtualisointi ja VDI-tyyppiset palvelimella ylläpidettävät työasemaympäristöt säästävät hallintakuluissa. Virtualisointi muuttaa koko hallintaparadigman ja säästöt ovat erittäin merkittävät.

Novellilla oli NetWaren NDS:ssä seitsemän vuoden etumatka Microsoftin Active Directoryyn. Miten kävi? Tämä vastauksena erillisratkaisujen ennusteeksi.

Joko Symbian hiipuu ensi vuosikymmenen loppupuolelle? Mikä on tulevaisuuden mobiilikäyttis?

Tilalle varmasti tulee vähemmän monimutkaista ja Symbianille kovia kilpailijoita on Maemo ja mahdollisesti myös Windows tulee olemaan voimakkaammin mukana. Aikataulua on vaikea ennustaa, mutta näköpiirissä on mullistuksia.

Symbian on edelleen olemassa, mutta sen rinnalla on muita käyttöjärjestelmiä. Euroopassa Symbianin rinnalle noussut Linux on löytänyt oman paikkansa. Näiden lisäksi muut kilpailevat käyttöjärjestelmät (Microsoft, Android jne.) ovat voineet väkiinnuttaa asemansa tai kadota tai yhdyntä. Symbianin asemia vahvistaa sen lähentyminen kohti Open Sourcea. Käyttöjärjestelmien rinnakkaiselo

on mahdollista. Käyttöjärjestelmien lisääntyessä niiden merkitys ohjelmoinnissa samalla vähenee, koska käyttöjärjestelmien päällä toimivat ohjelmointiympäristöt tukevat sovellusten rakentamista erilaisiin käyttöjärjestelmiin. Ohjelmoijan näkökulmasta ohjelmointi keskittyykin esim. Qt-ohjelmointiin Symbian- tai Linux-ohjelmoinnin sijasta. Käyttäjät alkavat hyödyntää mobiililaitteita yhä useammalla tavalla, joten ohjelmoinnissa rakennetaan liittymiä yhä useampiin palveluihin. Keskeiseksi osaamiseksi muodostuukin palvelurajapintojen rakentaminen, hyödyntäminen ja uusien innovointi. Tulevaisuuden ohjelmistot vaativat yhä enemmän laskentakapasiteettia, joten laitteiden tehokkuus ja laitevalmistajien kannalta valmistamisen edullisuus määrittävät lopulta käyttöjärjestelmäkilpailun voittajan.

Millaisena näet Office 2010 merkityksen yrityksille?

Useimmissa yritysympäristöissä pelkkä Office 2010 ei tuo mitään merkittävää uudistusta. Office on "vain" asiakaspään ratkaisu mikä tukee MS:n palvelinratkaisuja; SharePoint-tekniikat ja viestintäratkaisut.

Erittäin merkittävä siirtyminen niille, jotka eivät vielä ole siirtyneet 2007. 2007-käyttäjille työtä tehostavia uudistuksia etenkin palvelinpuolella, työasemapuolella ei kovasti uusia asioita. Tiukempi integraatio yrityksen tietovarastoihin, tehokkaampi ja nopeampi tietojen analysointi.

Kasvaako sovellusvuokraus kovastikin, kun Officekin saa verkon läpi? Miten näet ko. ratkaisut yritysten kannalta?

Sovellusvuokraus tai kuten Amerikan ystävämmesi kutsuvat: SaaS (Software as a Service), on jo arkipäivää monissa pienemmissä organisaatioissa ja tulee kasvattamaan osuuttaan tulevina vuosina. Pienissä organisaatioissa on huomattavasti joustavampaa ja konkonaistaloudellisempaa ostaa palveluita kuin tuottaa niitä sisäisesti itse. Ohjelmistojen omaistaminen ei ole kovinkaan monen yrityksen keskeistä liiketoimintaa.

Ei varmaankaan kasva "räjähdysmäisesti". Kaikki uusi ottaa aikansa, niin tämänkin. Konseptista on puhuttu niin pitkään, että saattaa olla epäilyksiä toimivuuden suhteen. PK-yritykset varmaankin ensimmäisinä liikkeelle. Paljon riippuu siitä kuinka aktiivisesti tätä vaihtoehtoa tarjotaan.

Hyvää ohjelmistovuokrauksessa on kokonaisedullinen, joustava ja helppo ylläpidettävä, sovellukset ja tiedot aina mukana, laite ja paikka riippumaton.

Huonona tietojen "turvallisuus", internetin tavoitettavuus ja verkon toimivuus.

Hitti ja huti 2020 - Mikä on in ja mikä out :-)

Hittinä kaikki sosiaaliset mediat ja virtuaalineuvottelut. Hutina sosiaalisen median viemä vapaa-aika ja virtuaalineuvottelujen myötä vähentynyt maailman ja erilaisten kulttuurien tapaaminen.

Eksymisestä tulee todellista taidetta 2020 – luvun maailmassa, joka tulvi GPS–teknologiaa hyödyntäviä palveluita sekä yhteensopivia laitteita mm. kellojen, puhelinten,

ja minitietokoneiden muodossa. Koulunkäynti ja opiskelu nykymuodossa ovat nekin muuttuneet ajasta ja paikasta riippumattomaksi. Miksi jokaisen koululaisen pitäisi nousta joka aamu klo 8 lähteäkseen koululle opiskelemaan, kun verkossa ja sosiaalisessa mediassa tulvii tietoa ympäri vuorokauden?

Mooren laki puolestaan pitää huolen siitä, että nykysukupolven kamerat, soittimet ja tallennusmediat ovat korvautuneet teratavun ylittävillä jälkeläisillään. Jokainen meistä voi silloin seurata ja tallentaa oman Big Brotherinsa, sillä kahdelle muistitikulle mahtuu vuoden jokaisen päivän jokainen tunti Hollywood tasoisena HD -filminä. Mobiililaitteita käytetään luontaisesti kaikkialla. Niillä ohjailaan etäältä niin kahvinkeitintä kuin järeämpääkin kodintekniikkaa. Mobiililaitteet palvelevat käytännönasakareissa mittanauhasta kompanssiin, maksupäätteestä paikantimeen. Sen lisäksi ihmisten hyvinvointia ja terveyttä hyödyttävät sovellukset kehittyvät edelleen, lääketiede,

bioniikka ja tietotekniikka yhdessä luovat uusia mahdollisuuksia.

TV ja kaukosäätimet on korvattu energiaa säästävillä digitaalisilla laitteilla sekä palveluilla, joissa kaistaa riittää kymmenkertaisesti nykyvälineisiin verrattuna ja kukaan ei enää saa roskapostia sähköpostiinsa - Ainakaan kukaan ei kutsu sitä roskapostiksi, sillä mainostajat lähettävät viestinsä henkilökohtaisiin laitteisiisi ja kotona käytössä oleviin palveluihisi tuntien ostotarpeesi ja käyttäytymisesi niin hyvin, että halunnet ostaa tuotteet joka tapauksessa.

Mikä olisi huti - sitä on paha arvata, sillä nyt pitäisi arvata jotakin sellaista, jota joku lähtisi kokeilemaan ja varmuudella epäonnistuisi siinä. Nythän on jo näkymättömyys saatu jollain tavoin onnistumaan. Kovasti kiehtoisi aikamatkailu ja liikkumista nopeuttavat ratkaisut. Mutta pikkuisen vaikeaa on uskoa, että vielä kymmenen vuoden päästä Star Trekin tapaan voisimme hyödyntää teleportteja, vaikka nuoriso niitä käyttääkin itsestään selvänä Habbo Hotel -piirteenä.



EDUTECH
TAMPEREEN TEKNILLINEN YLIOPISTO

OHJELMISTOTUOTANNON JOHTAMISEN KOULUTUS

Laajenna näkökulmaa, ilmoittaudu mukaan viim. 6.11.2009

PROJEKTIPÄÄLLIKKÖKOULUTUS

Tehosta projektinhallintaa, ilmoittaudu mukaan viim. 18.12.2009

Kysy lisää: Taru Hakanen, puh. 040 771 0012.
Edutech on Tampereen teknillisen yliopiston täydennyskoulutuskeskus.

www.tut.fi/edutech

Kirjoituksia Piiriin?

Piiri kaipaa uusia kirjoittajia.

Jos haluat kirjoittaa Piiriin jostain tietotekniikkaan liittyvästä aiheesta, ota yhteyttä Piirin päätoimittajaan (piiri@pitky.fi).

Nokian joukkue voitti viidennen Pitky GP:n



Kuva: Aki Pitkäjärvi

Pitky järjesti jo viidennen kerran PitkyGP:n 20. toukokuuta helatorstain aattona Suzukartin radalla Sarankulmassa.

Kilpailevat joukkueet edustivat seuraavia organisaatioita: Nokia Oyj, Tamico Oy, Tampereen yliopiston tietojenkäsittelytiedeen laitos, Luuppi ry ja Pitky ry:n oma joukkue.

Ennen kilpailua ajettiin useita lämmittelykierroksia, jotta ajajat saivat hyvän tuntuman ajamiseen. Tämän jälkeen ajajat jaettiin kuuteen aika-ajoryhmään. Lähdejärjestys finaaleihin määräytyi edellisten aika-ajojen perusteella. Finaaleja ajettiin kuusi, niin että kustakin joukkueesta pääsi seuraavaan finaaliin aina 2 parasta. Kisa kesti kaikkiaan 3 tuntia ja kaikki pääsivät ajamaan riittävästi. Osa joukkueista vaihtui myös ajajia tukijoukoista ja yksi nainenkin oli finaaliissa mukana. Ajot saatiin päätökseen n. klo 20 mennessä.

Tulokset: Viimeisen finaalin (32 kierrosta) kolme parasta ajajaa olivat: Janne Kokko (Nokia Oyj) paras

kierros 25,591 keskinopeus 42,9 km/h Jukka Juntunen (Nokia Oyj) paras kierros 26,827 keskinopeus 42,4 km/h Jari Saari (Tamico Oy) paras kierros 26,860 keskinopeus 42,0 km/h

Voittajajoukkue oli Nokia Oyj joukkue, joka sai toisen peräkkäisen kiinnityksen Pitky GP:n kiertopalkintoon. Toiseksi tuli uutena tulokkaana Tamico Oy:n joukkue. Kolmannelle tilalle tulivat muut mukana olleet joukkueet.

Yksityiskohtaiset tulokset aika-ajoista ja finaaleista on saatavilla Pitkyn verkkosivuilta.

Ajajien päätteeksi ajajat ja heidän tukijoukkonsa viettivät mukavan illan saunomisen ja maukkaan illatapalan merkeissä kerraten juuri ajettua kiihkeää PitkyGP:tä. Lopuksi osa mukanaolleista suuntasi rentouttamaan ajoliikaksiaan Tampereen yöelämään ja osa koteihinsa, taisipa joku mennä vielä töihinkin.

Kiitos kaikille PitkyGP:hen osallistuneille ja tervetuloa mukaan myös seuraavana vuonna.

Saul Wiinamäki

Projektipäällikön arkea – mistä apua

Projektipäällikkö on se, jonka tehtävänä on hallita projektin kaaosta käytettävissään olevalla kokemuksella, osaamisella ja menetelmillä sallituissa rajoissa. Tietenkään projektipäällikkö ei selviä näistä haasteista yksinään, vaan toimiva ja motivoitunut projektitiimi on menestyksen välttämätön tuki.

Projektinhallinnan motto voisi olla ”Pessimisti ei koskaan pety”, niin sisäänkasvanut on projektipäällikön vainoharhaisuus, joka tässä tehtävässä on kohtuullisissa määrin aivan tervettäkin. Kokemus on osoittanut, että parempi olla pessimistisen realisti kuin turha optimisti. Aamuisin on homma hallinnassa, päivällä se leviää käsiin ja päivän päätteeksi se laitetaan taas takaisin raiteilleen – sitä on projektipäällikkyyys. Projektipäällikön päivä on aina erilainen, siinä onkin toisaalta sen viehätys joskin myös haaste.

Kaikkien projektien yleisimmät haasteet liittyvät aikatauluihin, työmääräarvioihin, resursseihin ja kommunikointiin. Tämä johtuu useimmiten puutteellisesti tai epärealistisesti tehdystä suunnitelmasta, epäselvästä tai liian laajasta tavoitteesta, mittareiden puutteesta ja epäselvästä rooli- ja vastuunjaosta. Virheistä opitaan tai ainakin kannattaisi ottaa opiksi, mutta on se vaan paljon palkitsevampaa ennakoita ja ehkäistä niitä tehokkaalla projektinhallinnalla. Syyt siis tiedetään ja riskit tiedostetaan mutta se, miten ne hallittaisiin täydellisesti, ei vielä tietääkseni ole kukaan keksinyt. Syynä tähän on projektin ainsijäsen ”yllätysmomentti” – ennalta arvaamattomat seikat, jotka tulevat puskaista ja vainoavat kaikkia projekteja. Projektien tunnusmerkit ovat samat, mutta silti jokainen projekti on ainutlaatuinen yksilö. Projekti on suunnittelua, kommunikointia, päätöksentekoa ja ongelmien ratkomista yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi, ja tämä haasteellinen kokonaisuus pitää olla hallinnassa, ei täydellisesti mutta riittävästi. Jotta tähän päästään, kaiken pohjana on oltava hyvä suunnittelu, selkeä päämäärä, yhteisesti sovitut käytännöt, tarpeellinen dokumentointi sekä vankka sitoutuminen siihen mitä tehdään. Koko pro-



Heli Helminen,

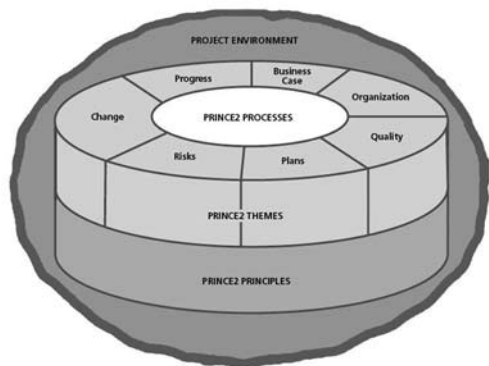
jektiryhmän tulee tuntea yhteinen tavoite, jota ollaan täyttämässä, muuten eksymme sivuraiteille.

Projektipäällikön pitää olla SMART, kaiken pitää olla mahdollisimman täsmällistä (specific), mitattavissa (measurable), saavutettavissa (achievable) sekä ennen kaikkea tarpeellista (relevant) ja aikataulutettua (time constrained). Projektinhallintamenetelmät antavat meille erinomaiset ohjenuorat kohdata projektimaailman haasteet ja suunnan, mihin olemme menossa.

Auttaisiko PRINCE2 onnistumisessa?

Maailma on pullollaan erilaisia menetelmiä, ja siitä viidakosta kannattaa ottaa toimintaympäristöön ja tilanteeseen sopivat osat. Onneksi joku muu on jo keksinyt tämän, PRINCE2 on kooste parhaista käytännöistä ja se antaa hyvän perustan, jota voidaan hyödyntää soveltuvin osin projektin päämäärän saavuttamiseksi hallitusti.

Organisaation oman projektinhallintamallin kehittäminen vie aikaa, ja sen ylläpito saattaa olla työlästä ja resursseja vievää puuhaa. Koeteltuihin käytäntöihin perustuva projektinhallintamenetelmä antaa yhteisen kielen, tavat toimia, mallin projektin organisointiin jne. Kaikkienhan ei tarvitse keksiä pyörää uudelleen. Pelkkä menetelmä ei takaa onnistumista, mutta se edesauttaa saavuttamaan määritellyt tavoitteet.



PRINCE2:n rakenne:

PRINCE2 (PROjects IN Controlled Environments) on prosessipohjainen projektinhallintamenetelmä, jota on helppo soveltaa erityyppisten projektien ohjaamiseen eri toimialoilla.

PRINCE2:n rakenne:

PRINCE2:ssa on seitsemän periaatetta (Principals), näitä "prinsippejä" tulisi noudattaa jokaisessa projektissa. Esim. roolit & vastuut sekä vaiheistus ovat näitä periaatteita. On myös seitsemän prosessia, jotka muodostavat menetelmän ytimen. Prosessien toteuttamisessa käytetään teemoja (Themes). Teemoja ovat business case, organisaatio, laatu, suunnitelmat, riskit, muutos ja edistyminen.

Tässä muutamia PRINCE2:n perusominaisuuksia:

Menetelmä on toistettavissa ja sitä voidaan opettaa. Asiakas (sisäinen tai ulkoinen) otetaan mukaan heti alusta alkaen kertomaan, mikä on haluttu lopputulos. Asiakas myös hyväksyy tuotokset. Projekti vaiheistetaan suunnitteluvaiheessa niin, että sitä on helppo kontrolloida ja johtaa vaihe kerrallaan. PRINCE2 on proaktiivinen menetelmä, mutta se mahdollistaa myös reagoinnin, jos esim. olosuhteissa tapahtuu äkillinen muutos tai jotain muuta yllättävää tulee kulman takaa. Kaikkia seitsemää prosessia tulee käyttää, mutta kuinka laajasti kutakin käytetään, riippuu mm. projektin koosta, monimutkaisuudesta.

Roolit tehtävineen ja vastuineen kuvataan selkeästi. Ohjausryhmän panos on merkittävä projektin suunnitteluvaiheessa sekä vaiheesta toiseen siirryttäessä.

PRINCE2 on de-facto-standardi Britanniassa ja se on levinnyt yli 45 maahan ympäri maailmaa. Se on OGC:n (Office of Government Commerce, UK) rekisteröity tavaramerkki. PRINCE2:ta kehitetään jatkuvasti. Kesäkuussa 2009 julkistettiin uusi versio "PRINCE2 2009 edition". Siihen on tehty parannuksia käyttäjäkunnalta



Tarja Isosaari

saatujen palautteiden perusteella. Tekijät sanovat, että kyseessä on "Evolution, No Revolution". Perusfilosofia on entisellään, mutta kokonaisuutta on uudistettu vastaamaan tämän päivän projektinhallinnan vaatimuksia. PRINCE2 2005 version suomenkielinen sanasto on saatavilla APMG:n nettisivuilla osoitteessa:

<http://www.prince-officialsite.com/InternationalActivities/TranslatedGlossaries.asp>

PRINCE2 2009 version sanasto on tekeillä. Menetelmälle on tarjolla myös suomenkielistä koulutusta.

Kirjoittajat Heli Helminen, Senior Consultant ja Tarja Isosaari, Senior Consultant, www.wakaru.fi

Haluaisiko yrityksesi mainostaa Piirissä?

Piiriä lukee painettuna yli tuhat pirkanmaalaista ICT-alan ammattilaista. Lisäksi lehti julkaistaan verkossa kaikkien luettavaksi.

Piiri julkaisee mielellään tietotekniikkaan ja koulutukseen liittyviä mainoksia. Hinnat ja julkaisuajat sivulla 2.

Pitkyn ammattiopiston stipendi

Pitky jakaa vuosittain stipendejä alan opiskelijoille. Stipendin saamisen edellytyksenä on hyvän opintomenestyksen ja lopputyön lisäksi juttu Pitkyn Piiriin. Tässä kahden viime kevään stipendiaatin jutut toimittajan lyhentelemänä.

Aki-Kalevi Puttonen

Kouluvuosi oli henkisesti rasittava suoritus, jonka aikana tosin oli tarjolla monia erilaisia ja piristäviä tapahtumia ja projekteja. Viimeinen vuotemme Tampereen Kauppaoppilaitoksessa (tai oikeastaan nykyinen Tampereen ammattioppilaitos; Satakunnankadun toimipiste) sisälsi esimerkiksi taitajakisat, kauppaopettajapäivien ilmoittautumissivuston tekemisen ja yksilölliset näyttötöet työssäoppimisen aikana. Oli mukavaa saada ensimmäistä kertaa kunnolla haastetta oman opiskeluryhmämme opiskelijoista ja todeta kuinka kaikki ovat pikkuhiljaa saaneet kokemusta alasta ja muuttuneet ehkä hiukan ammattitaitoisemmiksi tulevaisuuden työntekijöiksi. Osa meistä ei jatkane tietotekniikka-alalle opiskelemaan (saatikka hanki työpaikkaa tältä alalta), mutta joukossamme on selvästi ihmisiä joiden taidoilla, resursseilla ja motivaation määrällä pääsisi 15 vuoden sisään tietotekniikan suur yritysten johtoportaisiinkin asti. Mitäpä muuta voisikaan odottaa ihmisistä, jotka ovat saaneen todella hyvän ja esimerkillisen pohjakoulutuksen tietojenkäsittelyn perustutkintoa suorittaessaan.

Tylysyys

Siinä on yksi osuvimmista sanoista, jolla kuvailla ensimmäisiä oppiviikkoja viimeisenä vuotenaamme. Kaikki mitä opiskelimme, oli jo kertaalleen käyty läpi tai vaihtoehtoisesti olimme jo ennestään tuttuja asian kanssa. Tästä johtuen ylienergistien opiskelijoiden naurinaa alkoi kuulua luokkamme jokaisesta kulmauksesta ja luultavimmin kaikista tuntui, ettei oppilaitoksella ollut enää antaa haastetta meille. Tähän tulikin nopeasti muutos, sillä yllättäen saapui vuorostaan opiskeluryhmällemme ensimmäinen "oikea" projektityö.

Projektityö

Ensimmäistä kertaa oikea asiakas mukana: SKO-päivien ilmoittautumissivuston tekeminen. Lisämotivaatiota työnteolle antoi lupaus stipendistä voittaneelle projektiryhmälle. Projektityö toteutettiin kolmessa toistensa kanssa kilpailevassa ryhmässä, joiden työntekijämäärä oli 3-5 henkilöä. 4kk vilahti miltei huomaamatta ohitse ja aika raksutti armotta eteenpäin

kohti sivustojen esittelytilaisuutta. Jokainen projektiryhmä sai sivustonsa valmiiksi ja jokaisella oli esitettävään ihan varteenotettavia vaihtoehtoja. Opimme paljon työelämän kilpailuista ja projektityöstä oikeiden asiakkaiden kanssa.

Työssäoppiminen

Pitäisi antaa näyttöjä ja näyttötyö todisteeksi ammatillisesta osaamisesta. Itselläni paikka samaan yritykseen, jossa olin työharjoittelussa edellisenä vuonna. Pääsimme työstämään yritykselle kahden ihmisen projektiryhmänä beta-tasoisia html-, php-, javascript- ja SQL-kielillä luotuja töitä kokeilukäyttöön. Miltei jokaisesta tuotoksesta saimme aikaiseksi sellaisen kokonaisuuden, joka toimisi ammattiosaamisen näyttönä. Näiden lisäksi toimimme yrityksessä tarpeen vaatiessa yleisenä mikrotukena (palomuurien asentaminen verkkoon yms.), mutta sille oli tarvetta vain harvoissa tapauksissa, koska muut työntekijät osasivat korjata pienet viat itse. Vajaan 5kk mittaisen työssäoppimisen aikana saimme suoritettua kaikki ammattiosaamisen näytöt ja näyttöjä paljon vaativamman ja suuremman näyttötyön, joiden avulla saavutimme työssäoppimisajasta hyväksytyt arvosanat. Uusia haasteita tuli vastaan joka päivä ja näin jälkikäteen on helppo sanoa että koulumme oli antanut hyvän peruspohjan työelämää varten, mutta sitä ei voi verrata oikeassa työsuhteessa saatuun kokemukseen. Tästä huolimatta pelkällä koulutuksella on mahdollista selvittää työelämässä, kunhan on vain avoimin mielin ja valmis oppimaan aina uusia asioita. Se on varmaan se tärkein asia, jonka opin tänä vuonna vihdoin.

Ville Viitaharju

Viimeinen lukuvuoteni sisälsi erilaisia kokemuksia, tuutorointia, audiovisuaalista viestintää, TaitajaMästar-kisat, työssäoppimista ja opintomatkan Saksaan.

Datanomiopinnot

Opiskelimme käytön tukea, asiakaspalvelua, ohjelmointia sekä teoriaa, esimerkiksi markkinointia, tietokoneiden teknologiaa, kemiaa, fysiikkaa, englantia,

aattien viimeinen opiskeluvuosi

ruotsia sekä äidinkieltä. Ohjelmoinnissa Visual Basicin alkeet, jonka avulla oli helppo aloittaa muiden ohjelmointikielten käyttö, C++ alkeet, Javan alkeet sekä web-ohjelmointi, josta itse kiinnostuin. Datanomin koulutukseen kuuluu myös työssäoppimisjaksoja, jotka suoritetaan oikeilla, opiskelijoiden itse hakemilla työpaikoilla. Yritykset ottivat yleensä mieluusti datanomiopiskelijoita töihin hyvän maineen takia.

Tuutoritoiminta

Tuutorointi toi minulle paljon rikkaita kokemuksia ja myös uusia kaverisuhteita. Tuutori on vapaaehtoinen oppilas, joka toimii uusille oppilaille roolimallina sekä oppaana. Tuutori esittelee koulua uusille oppilaille, kertoo säännöistä sekä opastaa, mitä tehdä ongelmatilanteissa. Tuutorit opastavat myös uusia tuutoreita iltapäivänmittaisella tapahtumalla, jossa pelataan pelejä ja tutustutaan omaan tuutorointiryhmään paremmin. Tuutorit järjestävät uusien oppilaiden tutustumispäivän, jossa ryhmät kiertävät tuutorien johdoksella koulua tehden tehtäviä ja ennen kaikkea tutustuvat omaan luokkaansa paremmin. Jokaisen tuutorin pitäisi viedä myös oma ryhmänsä yhteisiin illanviettoihin. Suosituin illanvietto on ylivoimaisesti keilaaminen, joka on yllättävän helppo ja edullinen järjestää. Minulle tuutorointi oli oiva tapa nauttia tapahtumista ja hyvästä seurasta.

Audiovisuaalinen kurssi Rollikka-hallilla

Jakso poikkesi kaikista aikaisemmista. Ensimmäisellä viikolla opiskelimme Flash -sovellusten tekoa sekä alkeellisella tasolla ActionScript -ohjelmointia. Seuraavilla viikoilla opettelimme videon editointia sekä efektien tekoa, toteutimme pienissä ryhmissä videoita. Tämän jälkeen tuli toinen Flash-tehtävä, jonka ideana oli tehdä peli, visailu tai joku muu ulkopuolisille esiteltävä tuotos. Viimeinen osuus oli äänenkäsittely, musiikkikappaleiden sijoittamista peräkkäin ja videoista äänen sijoittamista kohdalleen, radio-ohjelman juontoa. Tehtävät olivat yllättävän helppoja, jos hallitsi ohjelman. Kokonaisuudessaan tämä jakso oli hyvin mieleenpainuva sekä erittäin mielenkiintoinen.

TaitajaMästare 2009

Osallistuin kisoihin kilpailulajina verkkosivujen tuottaminen. Alkutehtävänä oli toteuttaa web-sivusto Malminkartanon Golf kerholle. Tätä tehtävää oli noin kuukausi aikaa toteuttaa. Sivustoon kuului ulkoasu sekä teknillinen toteutus. Tämän jälkeen olivat semifinaalit, joissa annettiin tehtävät vasta kilpailupaikalla, jotta tuomarit varmistuisivat että kilpailijat osaavat

tehdä itse. Noin 40 kilpailijan joukosta karsittiin 8 henkilöä, jotka osallistuivat Vaasassa järjestettävään finaaliin. Finaalissa tehtävänä oli toteuttaa kierrätysaiheinen web-sivusto Jupiter- säätiölle kolmessa päivässä. Kisan lopussa työt tuli dokumentoida sekä esittää yleisölle. Sijoituin kisassa 7:ksi, mitä pidän hyvänä sijoituksena, sillä kilpailuun osallistui opiskelijoita eri puolilta Suomea.

Työssäoppiminen.

Ensimmäisenä päivänä tutustuimme työnantajaan, joka kertoi miten työpaikassa toimitaan ja selvensi missä eri työkalut olivat. Hyvin pian aloittamisen jälkeen antoi työnantaja meille työpisteet. Tehtävänä oli Linux-ympäristön asentaminen, ulkoisen sivuston ohjelmointi sekä yrityksen Intranetin tuottaminen, joten tutustuimme ensin sivustoihin ja kysimme asiakkaalta, mitä hän halusi sivuille. Teimme myös muita tehtäviä, esimerkiksi asiakaskäyntejä.

Improvement of Traineeships in an International Context

Teimme myös 7 päivän matka Kölniin Saksaan ITIC-projektin puitteissa. Olimme muutaman ryhmäläisen kanssa suunnitelleet, toteuttaneet ja testanneet ajanvarausjärjestelmän, joka tulee koulullemme opettajien käyttöön. Kuvittelimme, että osallistuisimme englanninkielisille opiskelijamessuille työmme esittelijöinä. Messut olivat toisiasiassa rekrytointimessut, joissa oli paikallisia yrityksiä esittelemässä toimintaansa. Varsinainen teema ITIC-projektin Saksan kokouksessa oli SRC, joka on lyhenne sanoista Student Run Company. Sellaisen ideana on opiskelijoiden pyörittämä yritys, josta opiskelija voi myös saada rahaa käyttöönsä. Tampereen ammattiopistossa datanomiopiskelijoilla tuolaista toimintaa ei ole, työelämälähtöinen työskentely tapahtuu erilaisissa projekteissa, joista puuttuu yrityksen rahaliikenne. ITIC-projektin osallistujia oli ympäri Eurooppaa, kuten Saksasta, Turkista, Englannista, Ranskasta sekä Suomesta. Teimme isäntäkoulussa erilaisia projekteihin liittyviä esityksiä sekä ystävystyimme eri maiden opiskelijoiden kanssa. Ongelmana opiskelijoiden kanssa oli kielimuuri. Esimerkiksi turkkilaiset ja ranskalaiset puhuivat erittäin vähän englantia jos ollenkaan. Toinen ongelma oli myös koulun tietokoneiden vähyys. Onneksi olimme varautuneet tähän ja meillä oli kannettavat tietokoneet mukana. Reissu sujui mukavasti ja koulu, jossa olimme vierailulla, järjesti muuta ohjelmaa, illanviettoja ja veneretken.

Käytettävyyssryhmä – Projektipäivien stipendin saaja

Projektityö ja ohjelmistoprojektin johtaminen ovat Tampereen Yliopiston tietojenkäsittelytieteiden laitoksen suuritoimimpia ja käytännölläisimpiä kursseja. Kurssi kestää koko vuoden, jonka aikana kukin projektiryhmä toteuttaa yhden ohjelmistoratkaisun annettujen toimeksiantojen perusteella. Toimeksiantajina toimivat yritykset, yhteisöt ja yliopiston sisäiset yksiköt. Kurssi on haastava ja vaatii oikeanlaista asennoitumista. Joka vuosi kurssilaiset äänestävät vuoden parhaan projektin, jota voidaan myös ehdottaa Pitky ry:n stipendin saajaksi.

Käytettävyyssryhmäkonsepti on suhteellisen uusi projektityökurssilla ja sen eri käytäntöjä on hiottu paremmiksi vuosi toisensa jälkeen. Nykyinen vuoden 2008-2009 käytettävyyssryhmän kokoonpano ja toimintatapa perustuu kolmen edellisen ryhmän kokemuksiin ja tuloksiin.

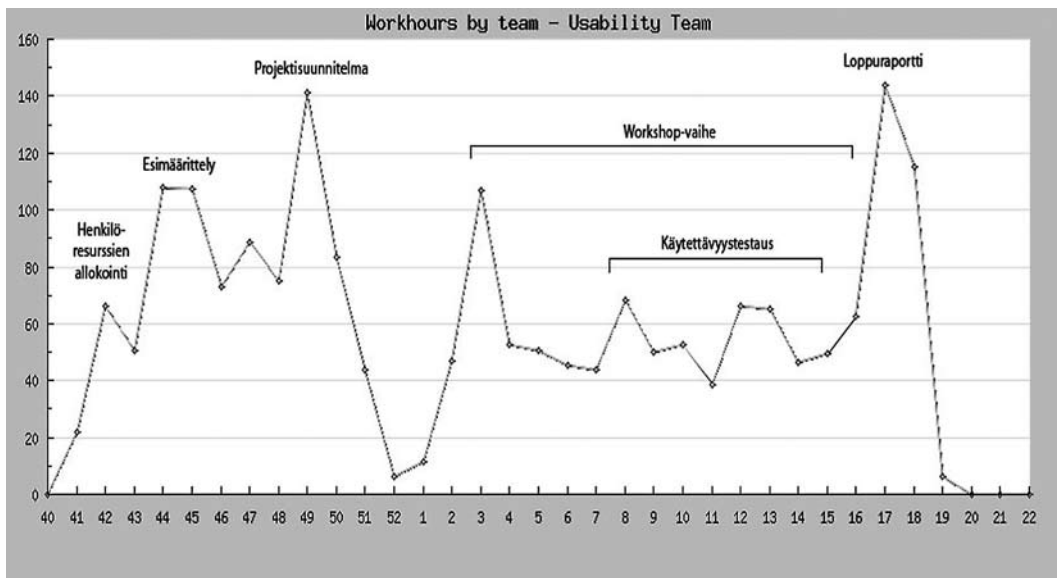
Käytettävyyssryhmä koostuu projektityökurssin osallistujista, jotka toimivat muista projektiryhmistä erillisenä käytettävyyteen erikoistuneena ryhmänä. Vuorovaikutteisen teknologian opiskelijat pääsevät tuomaan osaamistaan eri projekteihin osallistumalla niihin omiin opintoihinsa sopivalla tavalla ja toimimalla täysipainoisesti käytettävyyseksperteinä. Käytettävyyssryhmä toimii yhteistyössä muiden projektien kanssa. Tänä vuonna projektipäällikköinä toimivat Timo Ingalsuo, Pasi Paunu sekä Arttu Tamminen ja käytettävyyssiantuntijoina Nina Juuri, Ari Koivuniemi, Karoliina Käki, Aapo Laitinen, Janne Nyrhinen, Antero Salokangas sekä Aleks Turpeinen.

Käytettävyystiimin edustajien roolit projektiryhmissä vaihtelivat hyvinkin monipuolisesti. Käytettävyyssiantuntijat tekivät graafisia suunnittelutöitä, käytettävyyssuunnitelmia sekä testauksia projektien tarpeiden mukaan. Käytettävyyssiantuntija vastaa jokaisen hänelle osoitetun projektin tuotteiden käytettävyyden suunnittelusta ja laatii asianmukaiset käytettävyyttä koskevat dokumentit. Jos projektiryhmässä oli muitakin käytettävyyttä hallitsevia jäseniä, käytettävyyssryhmän edustaja toimi tällöin ohjaavana persoonana käytettävyykskonsultin asemassa.

Uutena piirteenä toiminnassa toteutimme ns. asiakaslähtöisen käytettävyysspalveluiden tarjoamisen hajatun organisaatorakenteen avulla. Rakenteessa projektipäälliköt hoitivat alkuselvityksen asiakkaiden (projektiryhmien) käytettävyystarpeista, jonka jälkeen projektit jaettiin päälliköiden kesken eri vastuualueisiin. Selvityksen toisessa osassa jokaisen käytettävyyssiantuntijan osaaminen, kurssitietämys sekä toiveet projekteja kohtaan arvioitiin ja heille osoitettiin yksi tai useampi projekti, jonka toimintaan he osallistuivat. Asiantuntijat raportoivat tämän jälkeen projektin tapahtumista ja kulusta käytettävyyssryhmän päällikölle, jonka vastuualueelle kyseinen projekti kuului. Tällä tavoin pystyttiin takaamaan, että jokainen asiakasprojekti sai juuri sen teemasta kiinnostuneen asiantuntijan, jonka osaaminen vastasi parhaalla mahdollisella tavalla projektin vaatimuksia. Asiakasprojekteja kertyi yhdeksän kappaletta ja töitä riitti jokaiselle asiantuntijalle joko yhden tai kahden samanaikaisen projektin verran.



Käytettävyyssryhmä toiminnanjohtajan haastattelussa



Workshop-työskentelymenetelmä

Uusin innovaatio oli workshoppien järjestäminen. Tarkoituksena oli valjastaa kaikki se tietotaito, jota ryhmäläisillä oli kunkin asiakasprojektin hyödynnettäväksi. Tarkoitus oli myös jakaa asiantuntijoiden työkuormaa, joka paikoitellen yltyi hyvin suureksi. Työskentelymuoto oli vapaa, mutta projektinjohtajat pitivät huolta keskustelun ohjaamisesta tarvittaessa. Workshopit sopivat erityisen hyvin erilaisten aivoriihi ja paperiprototyyppien tuottamiseen, mutta haasteita loivat muun muassa eri projektien vaatimat salassapitosopimukset, jotka aiheuttavat ongelmia ideoiden jakamisessa, sekä projektien tavat jalostaa käytettävyyssryhmän suosituksia ja workshoppeissa ilmenneitä ideoita. Kaiken kaikkiaan workshoppeja pidettiin hyödyllisinä ja niiden ajoitus raskaimpaan suunnittelu- sekä testausvaiheeseen oli varsin hedelmällistä.

Menetelmät ja työkalut

Vaikka erilaisia menetelmiä ja työkaluja oli käytettävyyssryhmälle runsaasti tarjolla, pyrittiin niiden käytössä kuitenkin noudattamaan tietynlaista proseduuria. Perustyöskentelypohjana jokaiselle asiakasprojektille tehtiin ensin käytettävyyssanalyysi noudattaen projektin tarpeita sekä vaatimuksia, joka useimmissa tapauksessa tarkoitti käytettävyyssuunnitelman sekä käyttöliittymäsuunnitelman toteuttamista. Suosituksia ja ehdotuksia pyrittiin toteuttajien toimesta noudattamaan - välillä vaihtelevin tuloksin. Viimeisessä vaiheessa projekteille suoritettiin käytettävyystestaus siltä osin kuin se oli mahdollista. Käytettävyyssasian-

tuntijat saattoivat hyödyntää menetelmiä muutoin vapaavalintaisesti ja näin ollen useampia vaihtoehtoisia metodeita tulikin yhtäaikaaisesti kokeiltua projektien samoissa vaiheissa ja niiden hyödyllisyyttä pystyttiin ryhmässä vertailemaan. Ainoa metodi, jota iteroitiin jatkuvasti pitkin projektien kehityskaarta oli nopeat käytettävyystarkistukset. Tämän mahdollisti jatkuva käytettävyyssanalyysin päivittäminen, jolloin ketteriä menetelmiä hyödyntäneet projektit pystyivät korjaamaan virheitä jo mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Sisäisessä työskentelyssä ja tiedotuksessa normaallit palaverit sekä sähköpostit hoitivat pääasiallisesti viestinnän sekä ohjauksen. Käytettävyyssryhmän verkostovujen kautta toteutettiin tapaamislistojen sekä ajankohtaisten asioiden ilmoitustaulua. Varsinainen yhtenäinen työskentely mahdollistettiin versionhallinnan kautta, johon talletettiin mm. dokumentit yms. tärkeät tiedostot, jolloin saimme aikaan yhden keskitetyn palvelun, jossa käytettävyys henkilöt pystyivät tutkimaan sekä jakamaan tietoutta oman projektinsa asioista myös muille käytettävyyssasiantuntijoille. Versionhallinta mahdollisti myös asiakasprojektien tietojen yhtenäisen jakamisen projektipäälliköiden sekä käytettävyyshenkilöiden kesken.

Projektityökurssi antoi runsaasti uusia kokemuksia ja ajatuksia aitojen projektien kanssa työskentelemisestä sekä asiantuntijaorganisaation johtamisesta. Jokainen asiakasprojekti saatiin vietyä kunnialla päätökseen ja projektien käytettävyyssnormit täytettyä onnistuneella käyttöliittymäsuunnittelulla sekä toteutuksella. Kaiken kaikkiaan projektiryhmän jäsenet olivat erittäin tyytyväisiä sekä töidensä tuloksiin, että kurssin antiin! Donald Normanin sanoin: "I prefer design by experts - by people who know what they are doing".

Pasi Paunu

Sokkelisoftan KuTu-projekti - Projektipäivien stipendin saaja

Tampereen teknillinen yliopiston Ohjelmistotekniikan laitos järjestää vuosittain Ohjelmistotuotannon projektityö -kurssin, jolla opiskelijat oppivat ohjelmistoprojektien käytäntöjä ja projektinjäsenenä toimimista. Pirkanmaan tietojenkäsittely-yhdistyksen stipendi annettiin lukuvuonna 2008-2009 Kuntotutkimusohjelma KuTu -projektin tuotaneelle Sokkelisofta-ryhmälle.

Projektin kulku

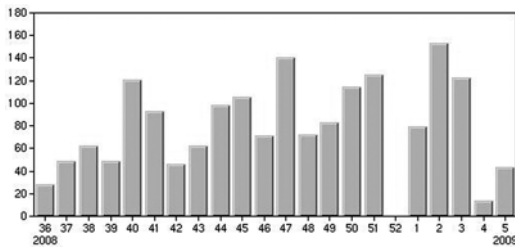
Projektiryhmämme muodostettiin viidestä toisilleen tuntemattomasta henkilöstä uutisryhmäilmoitusten ja käytävällä hihasta nykimisen keinoin. Työnjako suoritettiin jäsenten projektiin käytettävissä olevan ajan ja mielihalujen perusteella, vaikkakin myöhemmin kiireellisempiä töitä jouduttiin jakamaan. Jo aluksi ryhmämme jäsenet olivat melko yksimielisiä kurssin ja projektin tavoitteista sekä siitä, minkä tyyppistä ohjelmaa haluttiin tehdä - tai oikeastaan, mitä Ei haluttu. Kaikilla jäsenillä oli koulun puolesta kokemusta C++ -ohjelmointikielestä, joten oli luontevaa myös pitäytyä siinä. Dokumentaatioissa onnistuminen koettiin hyvin tärkeäksi.

Projektissa luotiin apuohjelma betonirakenteiden kuntotutkimukseen. Projektin asiakkaana toimi VSP Finland Oy, monikansallisen yrityksen Suomessa toimiva tutkimusosasto. Ohjelma mahdollistaa syötettyjen tietojen tallentamisen, laskennan suorittamisen näiden tietojen perusteella ja raporttien tulostamisen. Kuntotutkimusohjelma (KuTu) oli tarkoitettu toimeksiantajan päivittäistä työntekoa helpottamaan. Asiakas halusi apuohjelman työajan säästämiseksi ja inhimillisten virheiden välttämiseksi. KuTu:un tuotettiin myös luvatonta käyttöä estävä ohjelma-aktivointi.

Syksy kului pitkälti ohjelman määrittelyn ja suunnittelun parissa. Tässä vaiheessa tuli eteen ajoittaisia tyhjäkäyntihetkiä, jolloin tiedettiin, että jotain olisi pitänyt tehdä projektin eteen, mutta ei oikein tiedetty mitä se olisi. Tämä johtui luultavasti ryhmän projektikokemuksen puutteesta. Ohjelman määrittely oli aikaa vievää puuhaa, kun asiakkaalta yritettiin nyhtää haluttuja toiminnallisia vaatimuksia. Tällöin toiminnalliseen määrittelyyn jouduttiin tekemään jatkuvasti muutoksia. Käytettävää arkkitehtuuriratkaisua mietittiin liiankin paljon. Arkkitehtuuri hahmottui lopulliseen muotoonsa vasta noin kuukauden ja monen päivityksen jälkeen. Ohjelman yleinen rakenne olisi tullut lyödä



Sokkelisofta-tiimi (vasemmalta): Jarno Mannelin, Juhani Lauteala, Teppo Lainio, Iiro Vidberg, Risto Oikarinen.



Kuntotutkimusohjelma KuTu-projektin työtuntimäärät viikoittain syyskuusta helmikuuhun.

lukkoon lyhyemmässä ajassa ja sen jälkeen sitä ei olisi pitänyt enää muuttaa.

Joulukuussa koodaukseen.

Aikaisemmin oli tehty käyttöliittymäprototyyppi, mutta minkäänlaista toimintalogiikkaa ohjelman sisällä ei tuolloin ollut. Käytettyjen kolmannen osapuolen kirjastojen kanssa oli alussa ongelmia. Kirjastot eivät alkuun edes kääntyneet ja niiden dokumentaatioissa oli huomattavia puutteita. Asiakkaan toiminnallisten määritysten väärinymmärrykset aiheuttivat ohjelman laskentalogiikkaan huomattavaa koodin uudelleenmuokkausta. Asiakaspalaveri, jossa nämä asiat käytiin läpi, oli ehkä liiankin epämuodollinen ja tarpeeksi yksityiskohtainen dokumentaatio tästä palaverista jäi uupumaan.

Loppuvaiheen testauksessa esiintyi kiirettä lopullisten dokumenttiversioiden takarajojen painaessa päälle. Lisäksi ohjelmaan jouduttiin tekemään vielä muutoksia keskeiseen toimintalogiikkaan, mikä aiheutti uudelleentestausta. Ohjelma ja dokumentit saatiin kuitenkin hiottua aikarajojen sisällä kuntoon.

Käytetyt tekniikat ja menetelmät

Projektin aikana pidettiin joka viikko ainakin yksi viikkopalaveri, jossa käytiin läpi projektin tila ja jaettiin tehtävät seuraavalle viikolle. Tapaamiset koettiin tärkeiksi projektin kannalta, sillä sen lisäksi että ryhmäläiset pystyivät kasvotusten tuomaan esille ongelmallisia asioita ja saamaan selkeyttä muiden työn etenemisestä, projektipäällikkö sai hahmotettua kokonais kuvaa projektin etenemisestä.

Viikkopalaverien välillä tärkeät asiat, kuten asiakasvaatimukset välitettiin sähköpostitse. Projektiryhmäm-

me hyödynsi laajasti myös IRC-pikaviestintäpalvelua. Lähes kaikki päivittäinen yhteydenpito tapahtui IRC:n avulla. Wiki-sivustot olivat projektille erittäin hyödyllisiä. Sivustot kattoivat henkilökohtaiset tehtävälstat ja tehtävien suorittamisajat, eri etappien takarajat, tärkeämmät tiedot projektin kulusta, virheraportit sekä ohjelman varsinaisen kehityksen seurannan.

Projektin alussa aikataulutuksen ja takarajojen asettamisen apuna käytettiin kurssin puolesta annettua takarajoja, jotka noudattelivat vesiputousmallia. Ryhmämme sisäiset takarajat asetettiin noin viikkoa kurssin takarajoja aikaisemmaksi ja pääsääntöisesti nämä aikataulut pitivät. Projektin edetessä vaiheita jaettiin pienempiin, helpommin toteutettaviin osiin. Kullekin dokumentille ja ohjelmiston koodimoduulille annettiin vastuuhenkilöt. Määrittelyä ylläpidettiin jatkuvasti, mutta suunnittelu saatettiin lopullisesti ajan tasalle vasta koodausosion valmistuttua. Toteutuksen aikana suunnittelun korvikkeena käytettiin Doxygen -ohjelmalla tuotettua dokumentaatiota. Jatkuvasti ylläpidetty määrittelydokumentti oli verrattain työläs, mutta loppujen lopuksi se osoittautui kuitenkin hyödylliseksi, koska se toimi tuomarina epäselvissä tapauksissa. Lähdekoodi ja dokumentaatio tallennettiin SVN -versionhallintajärjestelmään. LaTeX -tekstinladontaohjelma koettiin projektin aikana käytännölliseksi, sillä se mahdollisti versionhallinnan kanssa samanaikaisen työskentelyn.

Projekti jälkikäteen tarkasteltuna

Suurin osa projektiin käytetystä ajasta kului erilaisten dokumenttien tuottamiseen ja niiden parantamiseen. Ohjelman dokumentaatiosta tulikin hyvin kattava. Lisäksi dokumentit oli viilailtu kirjoitusvirheitä myöten. Mm. toteutuksen ja monimutkaisuuden kannalta vaatimattoman kokoisesta ohjelmasta saatiin tuotettua n. 100 -sivuinen, varsin yksityiskohtainen käyttöohje. Puoli minuuttia tuota eeposta silmäilyään toimeksiantajan edustaja kertoi, ettei luultavasti kukaan tule lukemaan sitä. Asiakkaalle laadittiinkin erikseen parisivuinen käyttöohjeen tiivistelmä. Mikäli projekti olisi ollut kaupallinen, ohjelman kokoluokka huomioon ottaen, ei dokumentaatioon olisi luultavasti käytetty yhtä paljon kalliita miestyötunteja.

Olemme saaneet jälkeinpäin positiivista palautetta ohjelmasta. Ohjelmaa on myös asiakasyrityksen toivomuksesta jatkokehitetty, mikä kertoo KuTu:n olleen aktiivisessa käytössä yrityksessä. Työtunteja kului projektin aikana yhteensä 1728h. Dokumentaatiota ohjelmasta syntyi 567 sivua.

Jarno Mannelin, Juhani Lauteala, Teppo Lainio,
Iiro Vidberg ja Risto Oikarinen.

KASVUN PAIKKA

Arvojen konkretisointi

Yrityksen arvot konkretisoituvat jokapäiväisessä työssä ja yksilöiden välisessä vuorovaikutuksessa. Osaava ja kommunikoiva henkilökunta on yrityksen paras käyntikortti. Ja kun tietohallinto on saumaton osa liiketoimintaa, saadaan toiminnalle arvokkaat työvälitteet hyötykäyttöön. Yritysarkkitehtuuri luo kestävä pohjan tehokkaalle toiminnalle. Luo kestävä pohja osaamiselle, tule kurssille Tampereelle!

Toimistotehtävissä toimiville

Access perusteet	10.-11.9.
Photoshop perusteet	16.-18.9.
Office 2007 siirtymä tehokäyttäjille	17.-18.9.
Excel tehokas laskenta ja raportointi	28.-29.9.
InDesign perusteet	5.-6.10.
SharePoint Server 2007 käyttöönotto ja hallinta	8.-9.10.
Excel luettelot ja pivot-taulukot	12.-13.10.
Visio perusteet – prosessit dokumenteiksi	5.11.
SharePoint Designer perusteet	5.-6.11.

Johdolle ja projektityötä tekeville

Tietojärjestelmäprojektin suunnittelu ja läpivienti	28.-30.9.
Projektisalkunhallinta – Strategiasta projektiksi	12.10.
Project Leadership	15.-16.10.
ITIL Foundations (V3)	5.-7.10.2009 • 25.-27.11.

Asiantuntijoille

Qt -ohjelmointi	16.-18.9.
Testauksen valmennusohjelma	28.-29.9. + 30.9. Optional
Java-ohjelmointi I	5.-7.10.
C++-ohjelmointi	12.-15.10.
Lean Thinking	19.10.
Linux-systeemiohjelmointi	16.-18.11.
ISEB ISTQB	
Foundation Certificate -valmennusohjelma	1.-3.12. + 4.12. Optional
SQL-kieli, osa 1	21.-22.9.
SQL-kieli, osa 2	22.-23.10.
SQL tutuksi	2.11.
SQL Server Integration Services (SSIS 6235)	24.-25.9.
SQL Server tietokantapalvelimen ylläpito ja hallinta	14.-16.10.
SQL Server 2008 Reporting Services (SSRS 6236)	19.-20.11.
Linuxin käyttöönotto ja hallinta	28.-30.10.
Linuxin vaativa hallinta	23.-25.11.

Ajankohtaisseminaarit Helsingissä

eMarketing – sähköisen markkinoinnin valmennus	22.-24.9.
Verkkokauppa- ja valmennus	29.-30.9.
Webprojektipäällikön valmennusohjelma	alkaen 6.-8.10.

PS: tarkista myös, onko yritykselläsi jo koulutussopimus Tieturin kanssa!



KAIKKI KURSSIT: WWW.TIETURI.FI

ilmoittautumiset@tieturi.fi | puh. 09 4315 5333 | web.myynti@tieturi.fi